

Mēs gribam, lai mūs pieņem tādus, kādi mēs esam!

Vecāki, kuri audzina bērnus ar funkcionāliem traucējumiem, stāsta

Katra ģimene funkcionē kā veselums, bet neviena ģimene nav līdzīga cita citai. Ģimene, kurā aug bērns ar funkcionāliem traucējumiem, ir tikpat vērtīga kā jebkura cita ģimene. Lai tā spētu iespējami labi darboties un izmantot savus resursus, nepieciešams vispusīgs atbalsts. Līdz galam nokausēti, vecāki vairs nespēj apturēt stresa situācijas, kas nelabvēlīgi ietekmē visu ģimenes sistēmu. Ir apdraudēta ģimenes pastāvēšana, ģimenes locekļu emocionālais līdzsvars un psihiskā veselība. Ģimene, kura audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, ikdienas darbu pārslodzē zaudē spēkus, garīgi izsīkst. Tas noved pie hroniska noguruma un emocionālās izdegšanas.

Ja ģimene spēj saliedēties, neskatoties uz papildus grūtībām, kas ir neatņemamas audzinot "īpašo" bērnu, tā spēj aizsargāt savu stabilitāti un identitāti, un pieaug tās vērtība.

Bērnam vispirms ir vajadzīgi vecāki. Ģimene. Tā ir bērna attīstības un socializācijas pamatu pamats, bet vairums skolēnu lielākā dienas daļa pāriet izglītības iestādē. Tas nozīmē, ka par bērna tuvākajiem pieaugušiem kļūst personāls. Tie ir cilvēki, kas piedalās bērna attīstības pamatu veidošanā.

Speciālā pedagoga uzdevums ir savlaicīgi pamanīt problēmas, atbilstoši un profesionāli reaģēt. Pedagogam bija, ir un būs padomdevēja loma, neviens bērnam nevar aizstāt vecākus!

Latvijā pagaidām pietrūkst starpprofesionāļu sadarbības jautājumos, kur tā būtu ļoti vajadzīga. Pedagogs varētu būt viens no šādas grupas pamatu veidotājiem un sadarbības iedvesmotājiem, jo viņš labi pārzina bērna vajadzības un problēmas, un no speciālā pedagoga pozīcijām spētu aizstāvēt kā bērna, tā arī bērna ģimenes intereses.

Pārdomām piedāvājam iepazīties ar „Velku biedrības” uzklusīto vecāku dzīves pieredzi.

Mātes stāsts:

Tagad esmu pieradusi un piedevusi visiem, bet no sākuma ļoti sāpēja sirds. Esmu izraudājusi okeānu asaru. Neskatoties ne uz ko man mans īpašais bērns ir vislabākais pasaulē. Esmu pateicīga Dievam, ka man viņš ir! Es viņu mīlu tādu, kāds viņš ir. Un tā būs vienmēr!

Manam dēlam ir bērnu cerebrālā trieka.

Rados ir cilvēki, kas atklāti pateica, ka tāds bērns ir atdodams bērnu namā, lai valsts rūpējas, citādi es tikai sabojājot savu dzīvi. Ar šiem radniekiem man vēl šodien ir vēsas „labdien un sveiki” attiecības. Ir radi, kuri, ieraugot mūs uz ielas, steigšus pāriet vai nu ielas otrā pusē, vai apgriežas un dodas prom pretējā virzienā.

Rūpes par bērnu esmu uzņēmusies pati. Bērna tēvs pateica, ka grib dzīvot savu dzīvi. Viņš negribot būt visu laiku atkarīgs no īpašā bērna vajadzībām un prasībām, tomēr nekad nav atteicies mūs atbalstīt materiāli. Tagad bērna tēvam ir jauna ģimene, un nedēļas nogalēs viņš dēlu labprāt paņem pie sevis. Sākumā

negribēju atļaut tur ciemoties, bet redzot, ka tādējādi apbēdināts jūtas bērns, piekāpos un nenožēloju. Rūpes par apgērbu, ēdienu, mācībām, arī par ārstu apmeklējumiem tik un tā pieder man.

Pirmsskolas izglītības iestādē dēlu uzņēma labprāt, un nodarbībās savu iespēju robežās viņš varēja darīt to pašu, ko citi. Nekad nebija jūtama noraidoša attieksme, netika teikts, ka viņš būtu sliktāks vai nepilnīgāks par pārējiem. Ja bērns nevarēja apgērbties, viņam palīdzēja.

Pedagoģiski medicīniskā komisija man ieteica bērnu sūtīt mazā skoliņā laukos, kur klasē ir maz bērnu. Tā kā skola ir patālu no mājām, nebija viegli izlemt, ko darīt? Kad bērns uzsāka mācības pirmajā klasē, biju nenormāli uztraucies par to, kā mums abiem ies. Nebija viegli palaist bērnu, kuram ir īpašas vajadzības, uz visu dienu. Satraucos par katru sīkumu. Kas palīdzēs attaisīt un aiztaisīt bikšu pogu? Vai viņš būs paēdis, uzvilcis vējjaku?

Man ir izveidojusies laba sadarbība ar psihologu. Piedalos vecāku atbalsta grupā. Tas palīdz.

Kopā apmeklējam gan koncertus, gan bērnu pasākumus. Dēls uzvedas labi, var nosēdēt, vienīgais emocijas viņam jāizpauž skaļi, bet esmu redzējusi, ka arī labi attīstīti bērni uzvedas vēl sliktāk nekā manējais.

Par savu bērnu stāsta māte:

Manam bērnam ar īpašām vajadzībām ir brāļi un māsas. Viņš ir kontaktā ar dažāda vecuma bērniem. No sākuma, citiem bērniem bija tāds kā apjukums un neizpratne par viņu, bet mani tas nemulsināja un mēs no svešajiem neizvairījāmies un tagad, ja kāds kaut ko pasaka vai kaut kādā veidā izrāda nepatiku pret manu dēlu, viņš neieraujas sevī, bet atnāk pie manis un pastāsta, kas par lietu. Tādās reizēs es mēģinu paskaidrot, ka tas, kā bērni uzvedas, nav glīti, bet, ja reiz tā noticis, tad jānāk mājās aprunāties.

No bērnu puses negatīva attieksme nav tik bieži sastopama kā no pieaugušo.

Piemēram, kad mēs ar bērnu ierodamies rotaļu laukumā un tur ir citi bērni, nepaiet ilgs laiks, vecāki steidz savākt savas atvasītes un dodas prom. Sākumā tas bija jocīgi, bet laika gaitā es tam vairs nepievērsu uzmanību. Sapratu, – viņi jūtas neērti citādā bērna sabiedrībā. Tagad cenšos iesaistīties sarunās ar bērniem un vecākiem, lai viņi justos brīvāk.

Skolā bērns iekļaujas labi. Viņam ir laba uztvere. Aktīvi piedalās visās aktivitātēs. Vienīgais, kas mani nepamierina, ir tas, ka mans bērns piecu bērnu klasē ir vienīgais runājošais. Man šķiet, ka viņam klasē pietrūkst verbālo kontaktu, sarunvalodas. Tas kavē viņa valodas attīstību. Skolu mainīt negribu, bet to gan es vēlētos, lai bērns tiktu pārcelts tādā klasē, kur mācās arī runājoši bērni.

Mātes pārdomas:

Interesantu pieredzi guvu iepazīstoties ar divām skolu direktorēm. Piesakot bērnu 1.klasē, saku, ka mans puika ir hiperaktīvs, uz to pirmā jautā: „Kādas zāles jūs lietojat? Zāles būs noteikti vajadzīgas.” Otrā uz to pašu atbild: „Tad jau, māmiņ, katrs kucēns ir hiperaktīvs”.

Arī komunikācijā ar skolotāju netrūkst pārsteigumu. Kad zvanu un prasu, vai viss kārtībā, viņa saka: „Viss kārtībā”, bet, kad atbraucu bērnam pakaļ – uz viņa rokas redzamas svaigas apdeguma pēdas. Skolotāja taisnojas, ka viena, nav asistenta. Zēns viņai traucē stundā. Citiem bērniem grūti mācīties lasīt, tāpēc mans puika tiek izsūtīts uz blakus telpu. Tur viņš vienatnē gaida starpbrīdi. Man tas šķiet nepieņemami.

Vecāku stāsts:

Četrpadsmitgadniekam, neskatoties uz vidēji smagiem garīga rakstura traucējumiem, būt sabiedrībā īpašas problēmas nesagādā.

Viss sākās, kad bērnam bija četri, pieci gadi. Kamēr bērns bija mazs, problēmu nebija, es vismaz tā domāju. Tagad puisis ir paaudzies un tas vairs radiem īpaši nepatīk. Pasaulē nāk citi, veseli bērni. Tādi ir vairāk vajadzīgi. Mūsu dēlam ir smagi garīgās attīstības traucējumi. Radiem bail, ka īpašais bērns nodarīs pāri citiem, jaunākajiem pēcnācējiem.

Esam strādājoši vecāki. Mēs esam pilna ģimene – mamma, tētis un divi bērni. Rūpes par bērniem ir sadalītas vienlīdzīgi. Kamēr bērni bija mazi, ar viņiem vairāk nodarbojās mamma, tētis pelnīja iztiku. Viss mainījās vēlāk, kad sākās bērnu skolas gaitas. Tad katram tika sava rūpju tiesa.

Viens bērns pats varēja doties uz skolu, bet otrs bija jāved uz speciālo internātskolu. Tēvs vadāja īpašo bērnu, es gādāju par otru bērnu. Kad vien varēju, arī es braucu līdz uz speciālo skolu, jo man tas šķita svarīgi. Mēs ģimenē cits citam ļoti uzticamies. Vairāk jau nav, kam uzticēties. Mūsu gadījumā visi radi ir no mums novērsušies. Par bērna attīstību turpina cīnīties tikai mūsu mazā ģimene.

Mūsu dēlam bija trīs gadi. Mēs gājām speciālajā bērnu dārzā, bet no turienes lika iet prom, jo bērnam ir vidēji smaga atpalcība. Gadu sēdējām mājās, jo nebija, kur viņu likt. Mēs nevienam nebijām vajadzīgi.

Mamma aizgāja uz Izglītības pārvaldi. Uzrakstīja iesniegumu, lūdza, ja nevar nodrošināt ar bērnu dārzu, tad vismaz, lai pamato, kāpēc mums jāsež mājās. Notika tā, ka atkal varējām doties uz dārziņu, šoreiz citu. Ar jauno vietu mēs bijām ļoti apmierināti. Mums nāca pretī, uzklaušīja, ar personālu vienmēr varējām par visu izrunāties, vienoties.

Esam aktīvi pasākumu apmeklētāji. Ja ir grūti nosēdēt, izejam ārā, un pēc kādā laika atkal atgriežamies. Vienu dienu pirms katra pasākuma, mēs bērnu sagatavojam. Stāstām, kur iesim, kas tur ir sagaidāms. Stāstīto papildinām ar attēliem.

Mūsu secinājums, ja vecāki audzina bērnu ar īpašām vajadzībām, palauties var tikai uz sevi un savu ģimeni. Citi uzklaušīt jau uzklaušīs, bet ļoti maz, kas par to nesmiesies.

Pirmskolnieces mātes stāsts:

Mana meita apmeklē bērnudārzu, kurā iet dažādi bērni, arī ar īpašām vajadzībām.

Vadītāja ir ļoti jauks cilvēks. Tādas ir arī audzinātājas un auklītes. Saprotoshi ir citu bērnu vecāki. Meitai tur patīk. Ja kaut kas neizdodas, audzinātājas cenšas pierunāt. Meita tiek iesaistīta visos pasākumos.

Bērnu audzinu viena. Tēvs mūs ir aizmirsis, bet meitai ir mīļi vecvecāki, mani vecāki. Ģimenei ir liela nozīme.

Attiecības ar radiem ir izveidojušās dažādas. Viņi ir dažādi cilvēki. Ir arī rūgta pieredze. Tas ir ļoti sāpīgi, bet mēs no savas puses cenšamies uzturēt kontaktus un draudzēties.

Vai bērnam ir draugi? Daudz atkarīgs no bērnu vecākiem. Ir bērni, kas vēlētos draudzēties ar manējo, bet viņu vecāki to negrib, bet ir arī tādi vecāki, kuri manā bērņā neko sliktu nesaskata un saviem bērņiem ļauj rotaļāties un būt kopā.

Saskarsmē ar speciālistiem, tai skaitā pedagoģiski medicīnisko komisiju, ir laimējies izvairīties no konfliktsituācijām.

Māte, kas atradusi īsto skolu, stāsta:

Pēc ārsta-psihiatra slēdziena man tā arī pateica: „Bērna attīstības jomā, cik skola iedos, tik arī būs.”

Skolas gaitas sākās kopā ar citiem bērņiem lauku vispārīzglītojošā skolā. Tā bija cīņa par izdzīvošanu, nevis par mācīšanos. Es, kā māte, sapratu, – kaut kas ir jādara, jārada iespēja bērņam augt un mācīties!

Nokļuvām speciālā internātskolā, par kuru varu teikt tikai pašu labākos vārdus. Viegli ir kontaktēties gan ar skolas vadību, gan skolotājiem. Mūsu sadarbība ir regulāra un vecāki ir informēti par visu. Bērņš skolā jūtas ļoti labi. Nodarbības dod pozitīvu rezultātu.

Mēs gribam, lai mūs pieņem tādus, kādi mēs esam! Mātes stāsts:

Radnieki, ar kuriem ne tik bieži tiekamies, vienmēr mēdz izpaust līdzjūtību „vai, cik jums tagad grūti...” Tā ir tāda lieta, ko es nelabprāt dzirdu, jo mums jau nav vajadzīgs, lai mūs žēlo!

Ļoti labi, ka mūsu draugi un paziņas saviem bērņiem ir izstāstījuši, ka mūsu bērņš ir savādāks, ka viņš nerunā, un līdz šim bērņi viņu ir ļoti labi pieņēmuši un kopā rotaļājušies.

Pašlaik parādās citas grūtības. Svešie vienaudži, kad tiekamies kādā pasākumā, vairs negrib pieņemt manu „īpašo” bērņu. Argumenti: „Viņš ar mums nerunā, nedara, ko sakām, nespēlē ar mums paslēpes, neķer...”.

Nejūtu atgriezenisko saiti no skolotāja. Visu laiku jājautā, jāprasa, kas klasē notiek, ko mans bērņš dara, ko apgūst? Tiklīdz pārstāju interesēties, skolotāja klusē.

Vēlētos, lai skolotājs ar vecākiem dalītos savos novērojumos un kaut ko ieteiktu, dotu padomu un mēs strādātu kā komanda.

Vecāku stāstus uzklusēja un rakstu sagatavoja Liāna Velka